

VILÁGSZEMLE

Irta: Steinfeld Sándor

»Az imperialista és imperialistaellenes — két ellentétes tábor harca a tőkésrendszer általános válságának további kiéleződése, a tőkésrendszer erőinek gyengülése, a szocializmus és demokrácia erőinek gyarapodása között megy végbe.« (A Kommunista Pártok lengyelországi értekezletének nyilatkozata).

Ha csak felszínesen szemlélődünk, a nemzetközi helyzet egén komor viharfelhőket látunk tornyosulni. A nyílt kihívó, háborús uszító és erőszakos cselekedetekre felbátorító nyilatkozatok és békés szólamokkal cseppet sem álcázott tevékenység lélegzetelállító fordulatokat idéz fel. A fejlemények rohamos üteme felveti a kérdést: valóban olyan-e a háborús veszély, amilyenek az uszítók, szolgálk és a gyenge idegzetű megfélembesztettek hirdetik és mi az oka ennek a zabolátlan sietségnek, kapkodásnak, amit az imperialista táborban főképp annak vezetőinél és irányítóinál — az USA monopolistáinál — tapasztalunk?

Nem titok, hogy a világalomra törő imperialisták háborút akarnak. Azonban a leggépesítettebb háborúhoz is katonák kellene és minél nagyobbokú a gépesítés, annál nagyobb tömegeket szólítanak fegyverbe. Az imperialista országok tömegei minden világnézeti »megdolgozás« ellenére sem akarnak háborúskodni. Sőt, az események az utat núsítják, hogy soraikban egyre inkább terjed az ellenállás és a uralkodó körök hazárd és kalandor politikáját szemben. Nélkülük — tömegek nélkül pedig minden háborús szólong »pusztába kiáltott szó«. A legelvetemedettebb imperialisták is tudják, hogy ilyen körülmények között nem kezdhetnek háborút, hacsak nem akarnak mindjárt kezdetben döntő vereséget szenvedni — a belső fronton.

A háborús uszítás ma megfélembesztésre, megfélemlítésre szolgál. Ézenfelül hatásos eszköze a háború alatt soha nem látott hasznot zsebrevargó fegyvergyárosoknak. A háborús hangulat fokozza termékeik iránti keresletet, 52 milliárd dollár háborús jövedelmet vallottak be az amerikai monopolisták.

Csak a gyenge idegzetűek hagyják magukat a háborús lármától megfélemlíteni és félrevezetni. És ezek nem találhatók a demokratikus táborban. Ezt bizonyítja az a jelentős esemény is, hogy a Szovjet Szövetség Legfelsőbb Tanácsának legutóbbi rendeletével hadseregét békelétszámra csökkentette és elbocsátotta az idősebb korosztályokat. Az építésnél dolgos kezekre, munkásokra van szükség. És a demokratikus tábor, bár éberrel figyel a béke esküdt ellenségeinek aknamunkáját, nem engedi, hogy azok hisztériája megzavarja az egész emberiség javát szolgáló, békés építőmunkát.

Mi készíti az Egyesült Államok kormányát az említett lázas tevékenységre? Mert el kell ismerni, hogy az imperialista tábor irányító gépezete hallatlan erőfeszítéseket tesz célkitűzéseinek megvalósítására.

Egyik értekezlet a másikat éri. A tiszavirág életű világboldogító tervek tucatjával születnek. Még alig száradt meg a tinta egyik okmányon, holnap másik lát napvilágot, amely ellenkező állásponthez köti megalakotóját. Ezenkívül a szerződészegés elengedhetetlen kelléke lett az imperialista diplomácia módszereinek. És ott, ahol az Egyesült Államok megvetette lábát, vagy hatalmát megszilárdítani készül, módszerei cseppet sem különböznek a hitleri módszerektől.

A tőkésvilágban éles fasizálódási törekvések jelentkeznek. És ezek a törekvések ma már elvetettek minden álarcot is. A göbbelsi propaganda és hitleri módszer leplezetlenül előtérbe lépnek. Már alig beszélnek »veszélyeztetett emberi szabadságról«, »civilizáció veszedelméről«. s. b. Annál inkább kezdik nevén nevezni a gyereket. A nyugati tömb és külön Nyugat-Németország megteremtése ma már egyszerűen »elsőrendű amerikai érdek«. A »demokrácia szempontjai« átadták helyüket a sokkal szürkébben hangzó »külkereskedelmi szempontoknak«. Marshall »segélyt« tegnap még csak az olyan kormányok kaphattak, amelyek »európai módon értelmezik a demokráciát«. Ma már csak azok, amelyek »magatartásukkal nem veszélyeztetik az amerikai érdekeket«.

Ilyen külső formákat ölt az imperialista tábor nagyarányú és fokozott tevékenysége. Erőt mutat, vagy gyengeséget álcáz-e, biztonságról tanúskodik, vagy bizonytalanságot rejt-e a cselekedetek sora, amelynek tanúja vagyunk? Erre a kérdésre kell válaszolnunk, ha tisztán akarunk látni.

*

Vladivosztoktól az Adriáig egyetlen elhatározás vezeti százmilliók szorgos munkáját — szebbé, jobbá, emberibbé tenni az életet. Az alkotó munka diadalünnepe minden nap és az újabb és újabb sikerek gazdaságilag mind erősebb teszik a szocializmus útjára lépő népi demokráciák országait és a kommunizmus felé menetelő Szovjet Szövetséget — az imperialistaellenes és demokratikus tábor fellegvárát. Tervszerű munka és a felállított tervek túlszárnyalása, az életszínvonal szakadatlan emelkedése — ezt látjuk bárhová is tekintünk a világnak ebben a részében.

És a gazdasági fejlődés nagyszerű eredményeit közvetlenül élvező tömegek politikai megszilárdulása — a dolgozó nép megbonthatatlan egysége, egybeforrott akarata — napról-napra jobban kiformalódik. A munkásosztály egységfrontja egységes munkáspártot teremt, ott, ahol nemrégiben a jobboldali szociáldemokraták — az imperializmus ügynökei több kevesebb sikerrel folytatták aknamunkájukat a nép jóléte, a gazdasági felemelkedés és politikai megszilárdulás ellen. A reakció sorozatos csatavesztése utat nyit ezekben az országokban a népi erők teljes kifejtésének. Az úgynevezett ellenzéki pártok külföldi hatalmak kém-ügynökeivé válnak, mert elvesztve támaszukat a népnél, csakis külső segítséggel remélhetik hatalomrajutásukat — a tőkés kizsákmányolás visszaállítását. Bérgyilkosok, merénylők, szabotőrök, kémek, bandavezéreként lepleződnek le mindenütt a »régik« politikusok, akik nem követik a népet, mert sohasem annak érdekeit védték és akiket a fel nem tartoztatható fejlődés csálhatatlan választó vize talminak, hamisnak talált.

A belső megszilárdulással párhuzamosan folyik a demokratikus tábor országai baráti viszonyának elmélyítése. A szovjet-bolgár szerződés, a most tárgyalás alatt álló szovjet- finn szerződés további gránitkockái a béke épületének. A csehszlovákiai válság gyors megoldása után már semmi sem állja útját a demokratikus fejlődés lendületének és a csehszlovák-magyar kapcsolatok kölcsönös megértésén alapuló rendezésének.

A jobboldali magyar szociáldemokraták kiebrudalása a munkásmozgalomból utolsó akadálya volt az egységes magyar munkáspárti megteremtésének. És ezzel a magyar demokrácia még szilárdabbá válva tovább fejlődik és még erősebb tagjává lesz a demokratikus tábornak. A magyar munkásosztály egysége hatásos ösztönzője a termelésnek és a hároméves terv megvalósításának.

A balkáni és dunamedencei népek fölszámolták a régi rendszert, eredményesen küzdenek azok maradványai ellen. Románia népei új alkotmányba cikkelyezik új életüket és az új nemzetgyűlés most már valóban a nép akaratának kifejezése lesz. Az egyre jobban kiépülő szövetségi szerződéskötések hálózata a nemzetközi békét szolgálja és védi a demokratikus országok nemzeti függetlenségét az imperialisták beavatkozási kísérleteivel szemben. És, amit nem hangozlathatunk eleget, az aláírt szerződések a nép óhaját és akaratát fejezik ki, ellentétben az Egyesült Államok szolgálivá lett »Marshall-országok« kormányai által aláírt szerződésekkel, amelyek a monopolisták népellenes törekvéseinek kifejezői.

Ezzel a felfelé ívelő fejlődéssel szemben mit látunk az imperialista táborban?

A gazdasági helyzet napról-napra súlyosbodik. A newyorki tőzsde — a tőkésvilág »légköri feszültségének« ez a barométere — válság irányába mutat. A részvények árfolyama ingadozik. Pangás jelei tapasztalhatók az »üzleti« életben. A munkásság harcát a Taft—Harley féle törvény nem szüntette meg. A sztrájkok és sztrájkolók száma szaporodik és ez erősen befolyásolja a gazdasági életet. Egyes üzemek bezárták kapuitak, mások csökkentett teljesítőképességgel dolgoznak. A munkanélküliek száma növekedik, annak ellenére, hogy a leszerelést távolról sem hajtották végre. Angliában, Franciaországban és az USA többi csatlósállamában a válság még jobban érezhető, mert itt a helyzetet súlyosbítja az amerikai áru és tőkészek betörése ezekben az országokba, nyersanyag- és felvevő piacakra. A francia filmipar megszűntnek tekinthető, az angol hajóépítő dokkok nem fogadnak el újabb rendeléseket nagyobb egységek gyártására. Az amerikai »segítség« első hatásai ezek a jelenségek.

Politikai téren az imperialista táborban, majd három évvel a háború befejezése után, még nem hallgattak el a fegyverek. Egyre nagyobb területek szabadulnak fel az imperialisták ellenőrzése alól. Kína, Indonézia, Görögország népének fegyveres harca bizakodással tölti el a világ demokratáit és rettegéssel a monopolistákat. A nemzeti felszabadulás szorosan összenőtt az imperialista járom szétzúzásával. A nemzeti érdekek védelme összeegyeztethetetlen a monopolisták uralmával. Az erősödő kizsákmányolás és elnyomtatás erősödő ellenállást vált ki, — az elnyomottak és kizsákmányoltak mind erősebb harcát.

Az imperialista tábor belső ellentétei egyre élesednek. A demokratikus országok erősödése követendő példa az elnyomottak szemében. Ugyanakkor a demokratikus országok gazdasági és politikai megszilárdulása a maga részéről gyorsítja az imperialista országok állandó gyengülését és egy eddig még nem ismert méretű gazdasági válság teljes erejű kitörését.

A tőkésvilág, mint egy bekerített vár. Falait megviselte a hosszú ostrom. A váron belül rekedt nép egyre inkább látja, hogy a vár eleste az ő szabadságának hajnala és igazi ellenségei a parancsnokok. A zsákutcába jutott tábornokok egy kirohanásban látják minden reményüket, de nem bíznak abban, hogy elég nagy, elég erős és elég lelkes lesz-e a

sereg, amely engedelmeskedik a parancsoknak. Az ostromlók ereje pedig mindnagyobb.

Ilyen szemszögből kell megítélni a nemzetközi eseményeket, ha helyesen akarunk tájékozódni.

*

Az imperialista fejlődés egy bizonyos fokán az uralkodó érdekcsoport képtelen tovább kormányozni demokratikus eszközökkel. A nyílt erőszak bevonul a politikába. Ezt látjuk ma az egész tőkésvilágban, mintahogy láttuk Hitler Németországában és Mussolini Olaszországában. És azt is megtanultuk, hogy az erőszakos eszközök alkalmazása nem erőről, hanem gyengeségről tanúskodik. Az amerikai diplomácia és propaganda a viláгурalmi célok szolgálatában átveszi a hitleri módszereket és göbbelszi érveket. A fasiszta tengely egykori urai — a német iparmágnások — a tengely leghívebb barátja és teremtménye — Franco — ma amerikai szolgálatban állnak.

Washington — a nemzetközi reakció tüzfészke — közvetlenül lép a porondra és maga alá gyűri mindenekelőtt a vetélytársainvá válható angol, francia stb. monopolistákat.

A gazdasági és politikai fejlődés üteme ma jóval élesebb, mint azelőtt, a válság veszélye közvetlen közelbe rukkolt és ez készíti a washingtoni uralkodóköröket brutális politikára bel- és külföldön egyaránt.

A londoni háromhatalmi értekezleten a német kérdést amerikai »szellemben« oldották meg. A tanácskozások zárt ajtók mögött folytak és a kötött megállapodások titokban maradtak. Miért? Mert azok veszélyeztetik a népek békéjét és nemzeti függetlenségét. Csak aki a békére tör köt ma titkos szerződéseket. Csak aki fél a nyilvánosságtól, a világ dolgozó és békeszerető népeinek véleményétől, csak az tárgyal zárt ajtók mögött. A londoni határozatokkal válságba kerül az egész potsdami rendszer.

Négy százötvennégy hadiüzem dolgozik a németországi angol és amerikai megszállási övezetben. A potsdami határozatok értelmében ezeket mind le kellett volna szerelni és részben jóvátételi juttatásként átadni Jugoszláviának, Lengyelországnak, Csehszlovákiának, Belgiumnak, Franciaországnak stb. Ez nem történt meg. Békeszerető politika ez? Semmiképpen. Az USA háborús politikája kísérlet a nehézségek megkerülésére. A világtörténelemben mindmáig ez nem bizonyult megfelelő eszköznél. Ma sem lesz az.

Truman beszéde balul sikerült próbálkozás volt az Egyesült Államok erőszak politikájának világnézeti alapot adni. Szerinte a háborúban a legtöbbet szenvedett államok — a Szovjet Szövetség és a népi demokráciák országai — fenyegetik a békét és meg akarják támadni az Egyesült Államokat. Ugyanakkor elfelejtette felsorolni, hol állomásoznak szerte a világban idegen földön amerikai helyőrségek. Látható lett volna, hogy az általa javasolt általános hadkötelezettség bevezetése milyen célokat szolgált.

Az adott belpolitikai helyzetben — elnökválasztások előtt, a harmadik párt előretörése, a válság mindinkább mutatkozó előjelei — a sorozatos külpolitikai vereségek után az Egyesült Államok diplomáciájának, ha tüzzel-vassal, de sikert kell felmutatnia.

A londoni értekezlet nem nevezhető sikernek, mert csak újra kinyilvánította az amerikai szolgálatba szegődött kormányok készségét, hogy továbbra is híven kiszolgálják az Egyesült Államok monopolistáit. Olaszországban akart diadalmat aratni a Truman-politika. A nyílt beavatkozás mellett segítségre sietett a mindenkori reakció leghívebb pártolója.

a Vatikán. Egyúttal az imperialisták igyekeznek felkelteni a sovinszta gyűlölködést, hogy akadályozzák a népek megkékélését, az építést és felemelkedést előmozdító nyugodt nemzetközi légkör megteremtését. A Triesztre vonatkozó javaslat támadás a béke ellen és hangulatkeltés az olasz Népi Demokratikus Fronttal szemben.

»Azt remélték, hogy ezzel megakadályozzák az olasz demokratikus erőket, hogy azok zárt, tömör egységben védjék szabadságukat és függetlenségüket és kiűzzék Olaszországból azokat, akik hivatalanl jöttek az országba... Trükk ez csupán, hogy félrevezessék az olasz közvéleményt, becsapják az olasz népet, hogy azután a reakció győzzön és ne a demokrácia.« (Tito marsall nyilatkozata a jugoszláv-olasz viszonyról.)

Ma az olasz nép küzd az egész világ egyesült reakciójával. A napról-napra ádázabbá váló olasz választási harc a külső erőszakra támaszkodó hazaárulók és a demokratikus erők párviadala, amelynek eredménye csak a demokrácia további gyarapodása lehet és amely nagyszerű seregszemléje és erőpróbája lesz az olasz demokrácia szilárdságának.

*

Bármilyenek is legyenek, bármely irányban is törekedjenek az imperialista mesterkedések, azoknak egyik legfőbb rugója az egyre súlyosabbá váló gazdasági helyzet és a velejáró belső zavarok.

»Ha a belügyek nem nyugtalanítandk az Egyesült Államok vezető köreit — különösen a közeledő gazdasági válsággal kapcsolatban, akkor nem bővelkednénk ennyire az USA gazdasági terjeszkedését szolgáló tervekben, amelyek ismét az amerikai imperializmus támadó katonai-politikai terveire támaszkodnak.« (Molotov: Beszéd, 1947. november 6-án.)

Az Egyesült Államok imperialistái és európai szolgálk arra törekednek, hogy belső nehézségeik terhé az amerikai dolgozókra és az európai és a többi világrészek népeire hárítsák, hogy így elodázzák a kikerülhetetlen válságot. És minél inkább fedik el a monopolisták egét a válság viharfelhői, annál kétségbeesettebben törtetnek elérhetetlen céljuk felé. Ez a kuksa és lényege a világ békéjét zavaró, háborús uszításnak és háborús célokat szolgáló tömbök megteremtésére törő imperialista politikának.

*

A gazdasági élet törvényei könyörtelenek. A tőkésrendszer küszöbön álló megrázkódtatását lehet rövid időre elodázni, de kikerülni nem.

A világ demokratikus erői gyarapodnak. Az erőviszonyok alakulása egyre kedvezőtlenebb az imperialisták számára. Ezt a folyamatot nem változtatja meg semmiféle kihívás, semmiféle uszítás. A demokrácia erős idege szilárd gazdasági és politikai alapból táplálkozik. Az idő ma a mi szövetségeseink.

A Szovjet Szövetség vezetése alatt álló imperialistaellenes és demokratikus tábor gyarapodó ereje hatásos torlasz a gyengülő és idegeiket, józan ítélőképességüket veszteni látszó imperialisták kitörési kísérletei ellen.

Noviszád, 1948. március 27.